

Hakutulosten arviointi

Tiedonhakuprosessi ei pääty varsinaisen tiedonhaun tekemiseen, vaan hakutulos pitää vielä arvioida. On syytä arvioida hakutulos eli vastaavatko löytämäsi viitteet ja aineisto tarpeisiisi. Arvioinnissa selvitetään, kuinka hyvin tiedonhaku on onnistunut eli kuinka paljon ja millaista aineistoa tiedonhaun tulokseen sisältyy. Arvioitavana on tiedon arvo ja sen laatu.

Tiedonhaussa käy usein niin, että tulokseksi saadaan sekä relevantteja että epärelevantteja viitteitä. Yhtä yleistä on se, että relevanttiakin aineistoa jää löytymättä.

Tietokannoista tehdyn tiedonhaun tulokseksi saadaan joko viitteitä tai varsinaista aineistoa. Pääosa tiedonhausta on viitetietojen eli bibliografisten tietojen etsimistä, jolloin hakutulokset ovat vasta pelkkiä viitteitä. Varsinaisiin julkaisuihin on vielä perehdyttävä. Tämän tehtyäsi voit arvioida uusintahaun tarpeellisuuden. Tosin viitteistä, etenkin kirjastotietokantojen viitteistä, voi päätellä jo aika pitkälle, kannattaako teokseen tutustua. Siksi kirjallisuusviitteen lukeminen on tärkeä tiedonhakutaidon osa. Kirjastotietokantojen viitteistä löytyvät tiedot ovat kirjoittajat, nimi, kustantajat, sivumäärät, ilmestymisvuodet ja julkaisun sisältöä kuvaavat asiasanat ja luokat.

Hakutuloksen arviointi saattaa aiheuttaa tyytymättömyyttä erilaisista syistä. Tulosjoukko saattaa olla nolla tai sisältää vain muutaman tietueen. Toisaalta hakutulos voi olla myös liian suuri tai tulos ei vastaa hakuaihetta. Kun hakutulos ja odotukset poikkeavat toisistaan, on syytä tarkentaa hakuprofiilia.

Liian vähän viitteitä?

- Katso saamastasi viitelistasta uusia mahdollisia hakusanoja.
- Tarkista oletko käyttänyt oikeaa tietokantaa.
- Mieti synonyymeja käyttämillesi hakusanoille.
- Käytä laajempaa käsitettä, esim. ulkomaankauppa -> vienti.
- Jos ei ole välttämätöntä, älä yhdistele hakusanoja.
- Tarkista oletko katkaissut hakusanat oikeasta kohdasta.
- Tarkista oletko kirjoittanut hakusanan oikein.

Hakua voi laajentaa:

- käyttämällä laajempia hakutermejä, esimerkiksi **ilmankosteus** sijasta **kosteus**
- yhdistämällä hakusanojen synonyymejä TAI-operaattorilla, esim. **ilmankostutus TAI ilmastointi**
- katkaisemalla hakusanoja, esim. kasvatussociologian taivutusmuodot: **kasvatusso***.

Liian paljon viitteitä?

- Käytä vapaasanahaun sijasta asiasanahakua.
- Yhdistele hakusanoja and-/ja-operaattoreilla.
- Käytä haussa vuosi- tai kielirajoitusta.

Tiedonhaun rajausta tapahtuu:

- käyttämällä suppeampia hakutermejä, esimerkiksi **ympäristönsuojelun** sijasta **ilmansuojelu**
- yhdistämällä hakusanoja JA-operaattorilla, esim. **historia JA Suomi**
- hakemalla aihetta kuvaavilla fraaseilla eli sanayhdistelmillä, esim. **ilman saastuminen**.

Haku ei anna tuloksia (oletetaan että aiheesta kuitenkin on materiaalia)

- Kokeile hakua toisesta tietokannasta/ hakemistosta/ hakukoneesta.
- Tarkista mahdolliset kirjoitusvirheet.
- Tarkista hakulausekkeen mahdolliset virheet ja ongelmat.

Haku antaa väärää tuloksia

- Kokeile toista tietokantaa/ hakemistoa/ hakukonetta.
- Tarkisteta käytetyt termit, hakulausekkeet ja operaattorit.